

Hai củ c b dâu

Tác Giả; Thu T
Thứ Sáu, 11 Tháng 2 Năm 2011 07:29

Cái ăn r t “g c”

S th t, s ng i
Hai củ c b dâu
Ý nghĩa, ý nghĩa
V a m ng, v a lo

C th con ng i ta tr i sinh c n ch t đ m. Đ i v i ng i Vi t Nam, th t bò là m t ngu n đ m t ng đ i m i. Li u cái s vi c ta đang gia t c tiêu th th đ m m i có ý nghĩa l ch s gì đáng chú ý chăng?

Cái ăn r t “g c”

“V chi ăn u ng s th ng”(1), mà phí thì gi đi... v c th t?!

Y, t ng mi ng ăn, t ng b a ăn thì t m th ng th t. Nh ng t ng cái th t thì xin ai ch l y làm th ng.

“Cái ăn cái u ng là g c con ng i”(2) còn h n c cái tóc cái răng đ y. C m t dân t c mà b t đ u ch u ăn m t th th t m i thì r t “b t th ng s” đ y, ch không h th ng chút nào đâu!

Hai cuộc bọ dâu

Tác Giả: Thu T

Thứ Sáu, 11 Tháng 2 Năm 2011 07:29

S th t, s ng i

Nói ngu n đ m chính trong th c đ n truy n th ng là cá thì bây gi nghe khác nào “m t tr i m c ph ng đông”. y v y mà m t tr i x a v n không m c ph ng đông, ng i Vi t Nam x a kia v n không ăn cá mà ăn c ăn cua!

X a đây không ph i là th i ti n chi n trong ti u thuy t xã h i c a T L c Văn Đoàn, c a Nam Cao v.v. đâu. H i đó tuy dân ta có mò cua b t c, có ăn bún riêu bún c (bây gi v n ăn!) nh ng ngu n đ m chính đã là các lo i cá t lâu l m r i.

Nói x a đây là nói t kho ng m i m y ngàn năm tr c cho t i kho ng năm, sáu ngàn năm tr c, t c đ i khái là cái khung th i gian t n t i c a văn hóa Hòa Bình và văn hóa B c S n. Theo Ch Văn T n, “cua c (...) là ngu n th c ăn (...) ch y u (...) c a ng i Hòa Bình”(3). Theo Lê Xuân Di m, đ n th i văn hóa B c S n “vi c mò cua, b t c h u nh v n (...) là ho t đ ng đ m i ngu n th c ph m quan tr ng. Tàn tích c a lo i đ ng v t nhuy n th này h u nh tràn ng p (...) các di tích c trú”(4).

Không ph i t tiên xa x a c a ta là ng i Hòa Bình, ng i B c S n thích ăn cua, c h n là ăn cá. H th ng mò cua b t c mà ít câu cá l i cá ch đ n gi n là vì h q trên núi, xa bi n, xa sông l n, xa đ t nhi u h ao, cá đâu mà l i, câu v ăn cho đ !

Ph i đ i t i m t lúc nào đó trong kho ng th i gian chuy n bi n t văn hóa Phùng Nguyên (b t đ u cách nay kho ng 4000 năm) qua văn hóa Đông S n (b t đ u cách nay kho ng 2700 năm) thì cái ngu n đ m chính c a t tiên ng i Vi t m i t c, cua tr thành cá. Th c đ n đ i khác là do “nhà” đã “đ n” đ n ch khác: ng i Phùng Nguyên sinh s ng q trung du, n i cá v n t ng đ i hi m, trong khi ng i Đông S n c trú q nh ng ch đ t th p và trũng m i xu t hi n hai bên sông H ng, n i còn r t nhi u “vũng” n c và do đó có r t nhi u cá (k c cá s u!).

T Hòa Bình, B c S n đ n Phùng Nguyên đ n Đông S n là c m t cu c thay đ i đ a bàn sinh t liên t c theo h ng t cao xu ng th p, t ch ít n c ra ch nhi u n c. Con c núi, con cua núi t t bò ra kh i th c đ n, con cá sông, cá h , cá ao, cá bi n t t b i vào, ch sau th i gian đ ng đ c cái bò vào cái b i ra l n x n m i ch m đ t đ t đó các lo i cá tha h v y vùng làm ch tình hình trong bát trong đĩa trên mâm c m Vi t Nam!

Hai cuc b dâu

Tác Giả: Thu T

Thứ Sáu, 11 Tháng 2 Năm 2011 07:29

Đó, cái mi ng “th t” b vào mi ng hàng ngày, “ti u s” c a nó g n li n v i “đ i s” c a c dân t c ch đầu ph i chuy n v a.(5)

Hai cuc b dâu

Nh ng chuy n con cua cái c b con cá nó l n trên mâm thì dính líu gì đ n chuy n ta ăn thêm th t bò?

Đã nói cái ăn cái u ng r t “g c”. Chúng là m t t m g ng ta có th nhìn vào mà th y đ c nh ng thay đ i h t s c l n lao trong đ i s ng dân t c, t c th y nh ng cuc b dâu to tát nh t.

Đi n bi n cá thay cua c ph n ánh cuc b dâu t các văn hóa c mi n núi - chân núi qua văn hóa Đông S n châu th sông H ng.

Đi n bi n lên đ i c a th t bò - trong đó s phát tri n r c r c a ph ch là m t ví d - trong t m ng n ph n ánh cuc xâm l ả c a đ qu c Pháp, trong t m dài h n ph n ánh ti n b k thu t nông nghi p, còn t i h u s ph n ánh cuc b dâu t m t n n văn hóa nông thôn t n t i su t m y nghìn năm qua m t n n văn hóa đô th ch a bi t s mang nh ng dáng nét đ c đáo nào (n u nó có đ c đáo).

Cá v i th t bò ăn nh p v i nhau là th , là vì s xu t hi n c a chúng trong b a ăn hàng ngày mang ý nghĩa l ch s đ c bi t sâu s c.

Ý nghĩa, ý nghĩa

B dâu hai l t...

Hai củ c b dậu

Tác Giả: Thu T

Thứ Sáu, 11 Tháng 2 Năm 2011 07:29

L t tr c, ng i Vi t Nam đ i qua ăn nhi u đ m cá r i làm làng có lũy tre bao quanh mà . So v i th i s ng b ng ch y u đ m c đ m cua, văn hóa c a t tiên ta tuy khác đi nh ng không h gi ng c a ai.

L t này, ta ăn thêm đ m... Tây (đùa th vì Tây n i ti ng thích ăn th t bò) r i b ng t nh ta v a vùn v t hóa t nh Tây (6) v a tr nên hung hăng nh “bò húc”(7), ngày đêm bành tr ng nu t ch ng quê ta (bành tr ng v n là đ c tính c b n c a Tây!). Kh p m i n i trên đ t n c quê h ng, cái T nh Tây nó đang ráo ri t đ y cái Quê Vi t vào quá kh . Không lâu n a, s khó g p nhân v t ti u thuy t nói đ c câu: “... còn tôi sinh i nông thôn”(8). Mà trong t ng lai dù ai đó có i t lòng i nông thôn thì cũng không ph i là... con (tinh th n) c a Nguy n Huy Thi p, vì lúc y chính quê ta cũng đã Tây hóa m t r i!

Gi a b dậu Cua c - Cá v i b dậu Th t Bò còn có ch khác nhau này n a.

L t tr c, ta đang i trên núi, trên đ i, nhìn xu ng th y bi n rút đ l ra đ t d ki m mi ng ăn, ta bèn t ý di c xu ng .

L t này, ta đang i yên lành sau lũy tre, b ng dậu có k mang súng ng tàu bè qua b t ta c i y nguyên ch cũ nh ng ph i “d n” qua m t th i đ i m i!

V a m ng, v a lo

Ng i Vi t Nam bây gi có thêm m t th th t n a đ ăn. Ng i Vi t Nam bây gi đang trên đà thoát ly cái đ i tr ng lúa v t v n ng b ng l ng rét th u x ng đ bi n thành công nhân mát l ng m x ng. M ng và m ng cho ta. Nh ng v a m ng l i v a lo.(9)

Thu T 2008

www.khoahoc.net

(Đ đ c thêm Thu T , xin m i vi ng trang GOCNHIN.NET.)

Hai câu chuyện đầu

Tác Giả: Thu T

Thứ Sáu, 11 Tháng 2 Năm 2011 07:29

(1) Cung oán ngâm khúc, câu 51.

(2) Nhåi đùa câu “Cái răng cái tóc là gốc con người”. Mà không đùa!

(3) Chä Văn Tän, Văn hóa Đông Sơn - Văn minh Việt cổ, nxb. Khoa Học Xã Hội, VN, 2003, tr. 959.

(4) Trong “Nhân ngữ lập căn dân tộc ưu tiên” của Lê Xuân Diäm, tập chäng VII trong Lịch sử Việt Nam, tập I, nhiåu tác giả, Hội đồng Khoa học Xã hội TP HCM, Viện Khoa học Xã hội TP HCM, nxb. Trẻ, VN, 2001, tr. 287-288.

(5) Dĩ nhiên ta vẫn đang đứng trên mặt đất vẫn còn nhiều tranh luận, là vẫn đứng ngoài gốc dân tộc. Nhiều người, trong đó có chúng tôi, tin rằng ngoài tổ tiên thì chỉ là người Hòa Bình, dân tộc Việt Nam còn có những tổ tiên khác xa di căn. Tuy nhiên, khảo cổ học Việt Nam hiện nay chứng minh dù sao thì người Hòa Bình cũng là tổ tiên chính. Bài này được viết theo tinh thần chứng minh đó.

(6) Xem bài Cái Tên Quê.

(7) Những tảng đá có những hiåu nổi tiếng tên Bò Húc.

(8) Trong truyện ngắn Nhân Ngữ Bài Học Nông Thôn của Nguyễn Huy Thiäp.

(9) Xem bài Lo Cho Đäi Phä.